

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ ЗА
НАПРЯМОМ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ»

КОНКУРСНА НАУКОВА РОБОТА

**«Удосконалення амортизаційної політики підприємства в світлі
нового податкового законодавства»**

Шифр: «Нова амортизація»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ ЗНОСУ.....	4
1.1 Поняття основних фондів, їх класифікація та структура.....	4
1.2 Дослідження закономірностей амортизації основних засобів.....	9
2.МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	12
2.1 Загальна характеристика та огляд діяльності ТОВ «Брік-Мануфактура»	12
2.2 Аналіз показників використання основних засобів ТОВ «Брік- Мануфактура»	13
3 РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ СТАНДАРТІВ В АМОРТИЗАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ТОВ «БРІК-МАНУФАКТУРА».....	20
3.1 Аналіз переваг та недоліків амортизаційної політики підприємства відповідно до Податкового Кодексу	20
3.2 Розрахунок амортизаційних відрахувань ТОВ «Брік-Мануфактура» за новими стандартами.....	26
3.3 Рекомендації щодо покращення використання основних засобів на підприємстві	28
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	32
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Раціональне використання основних засобів на підприємстві є одним із найважливіших чинників, що сприяють досягненню ефективності господарювання. Вивчення закономірностей нарахування амортизації та визначення показників, що характеризують стан основних фондів є одним із пріоритетних напрямів дослідження не лише у рамках підприємства, а й системи господарювання всієї держави. Зміни Податкового законодавства України підтверджують актуальність даного напрямку дослідження. Дана наукова робота присвячена вивченню основних тенденцій та змін у нарахуванні амортизації на підприємстві.

Метою даної роботи є дослідження особливостей нарахування амортизації на підприємстві та надання рекомендацій щодо покращення стану основних засобів.

Основними завданнями наукової роботи є:

- дослідження основних змін у Податковому законодавстві, які суттєво вплинули на господарську діяльність підприємства;
- здійснення порівняльного аналізу за результатами діяльності підприємства згідно Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та Податкового Кодексу України;
- надання рекомендацій щодо покращення стану основних засобів на підприємстві.

Предметом даної наукової роботи є процес нарахування амортизації ТОВ «Брік-Мануфактура».

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «Брік-Мануфактура».

Пункти наукової новизни:

- *удосконалено* науково-методичні підходи оцінки покращення використання основних засобів на підприємстві з урахуванням вимог нового податкового законодавства
- *дістали подальшого розвитку* положення щодо оцінки переваг та недоліків амортизаційної політики підприємства відповідно до Податкового Кодексу

1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ ЗНОСУ

1.1 Поняття основних фондів, їх класифікація та структура

Виробництво є основою життя суспільства, оскільки в його процесі виготовляються матеріальні блага та послуги, що забезпечують задоволення людських потреб.

Засоби праці та предмети праці складають уречевлений капітал. В економічній літературі засоби праці ототожнюють із основними засобами, основними фондами та засобами виробництва [5].

Планування, облік і наукове дослідження основних засобів підприємств промисловості України може бути організовано лише на основі правильно сформованої структури та науково-обґрунтованої їх класифікації у відповідності з видами, призначенням, використанням і територіальним розміщенням.

Основні засоби, що використовуються у виробництві, поділяють на певні групи, залежно від того, яку роль вони відіграють у виробничому процесі.

На сьогоднішній день термін «основні засоби» використовується в законодавстві України. Під ним розуміють матеріальні цінності, що використовуються у господарській діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей або один операційний цикл, якщо він більший ніж 365 календарних днів, та вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом. Як бачимо, в наведеному визначенні основні фонди виступають як засіб впливу на речовини природи та сировину, але не всі засоби праці є основними фондами.

Основним засобом визнається лише той засіб праці, що використовується у господарській (статутній, основній) діяльності суб'єкта господарювання. Згідно чинного законодавства України, вартісна межа основних фондів з 01.04.11 р становитиме 2500 грн. Ці характеристики основних фондів свідчать про їх облікову орієнтацію. Як бачимо, суть терміну «основні фонди» з часів

радянського періоду не змінилась, а лише доповнилась і конкретизувалась новими критеріями [5].

Характерними особливостями основних фондів є:

1. Використання їх у натуральному вигляді впродовж тривалого часу.
2. Схильність до зношування, яка виявляється у поступовій втраті можливої подальшої експлуатації у зв'язку з старінням, закінченням резерву потужності (матеріальне зношування) або з втратою доцільності паралельної експлуатації у зв'язку з виникненням основних фондів, що мають якісніші характеристики (моральне зношування).
3. Специфічний характер кругообігу та відшкодування вартості через механізм поступової амортизації з віднесенням амортизаційних відрахувань на поточні витрати підприємства, і відповідно вартість продукції (робіт, послуг).

Основні засоби неоднорідні і різняться між собою натурально-речовим складом, термінами служби, призначенням і роллю у виробництві. Все це обумовлює необхідність їх класифікації. Класифікують основні засоби за видами, функціональною ознакою, галузевою належністю, віковим складом.

Згідно Податкового кодексу України виділяють 16 груп основних засобів [14].

Основні засоби відображаються в активі балансу в розділі 1 «Необоротні активи» за первісною і залишковою вартістю. Слід при цьому брати до уваги, що будь-який об'єкт основних засобів визнається активом лише в тому разі, коли існує ймовірність отримання підприємством у майбутньому певної економічної вигоди від його використання і коли вартість такого об'єкта може бути достовірно визначена [1].

Одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку є відображення його об'єктів у одному вимірнику – оцінка. Оцінка використовується як інструмент обміну та облікового відображення актів купівлі-продажу в умовах товарно-грошових відносин.

Об'єкти основних засобів використовуються в діяльності підприємства протягом тривалого часу. І протягом цього терміну вони зношуються як

морально, так і фізично, поступово втрачаючи свою вартість; а також на їх вартість впливають інфляційні процеси та багато інших чинників, від яких залежить вартість основних засобів.

Якщо звернутися до Міжнародних стандартів фінансової звітності, то цим документом передбачено такі методи оцінки активів: за фактичною собівартістю, за відновною вартістю, за можливою ціною продажу, за дисконтованою вартістю активу [20].

Таблиця 1.1-Вартість основних засобів у 2000–2009 роках (Україна)

	У фактичних цінах на кінець року, млн. грн.		Ступінь зносу, %
	Первісна вартість	Залишкова вартість	
2000	828822	446448	43,7
2001	915477	503278	45,0
2002	964814	512235	47,2
2003	1026163	538837	48,0
2004	1141069	587453	49,3
2005	1276201	661565	49,0
2006	1568890	774503	54,5
2007	2047364	993346	52,6
2008	3149647	1251178	61,2
2009	3903714	1597416	60,0
2010	6648861	1731296	74,9

У класичному розумінні амортизація – це об'єктивний економічний процес поступового відшкодування вартості основних засобів у період їх функціонування у виробництві з метою відшкодування до моменту закінчення строку експлуатації.

Підтвердження такого підходу до амортизації свідчать терміни «амортизація», наведені в П(С)БО 7 «Основні засоби» [7] і п.п. 14.1.3 п.14.1

ст.14 Податкового кодексу України [24]. В цих законодавчо-нормативних актах сказано, що амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Таким чином, спостерігається єдиний підхід до розуміння амортизації у бухгалтерському обліку і податковому законодавстві.

В п.22 П(С)БО 7 «Основні засоби» визначено, що об'єктом амортизації основних засобів є вартість, яка амортизується (окрім вартості землі і незавершених капітальних інвестицій), а в п.4 цього положення підкреслено, що вартість, яка амортизується, – це первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості. П(С)БО 7 «Основні засоби» (п.5) встановлено, що для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за групами і там же наведено відомі 9 груп основних засобів і 7 груп інших необоротних матеріальних активів. Такі ж групи наведено і в ст.145 ПКУ, але з виділенням підгруп по окремих групах основних засобів. Наприклад, в групі 3 «Будинки, споруди та передавальні пристрої» з метою оподаткування окремо виділені: будівлі; споруди; передавальні пристрої. У ПКУ (п.6 підрозділу 4 розділу XX) зазначено, що для визначення переліку об'єктів основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів за групами з метою нарахування амортизації з дати набрання чинності розділом.

У Кодексі (з 01.04.2011 р.) застосовуються дані інвентаризації, проведеної за станом на 1 квітня 2011 р. [24]. Також зазначено, що вартість, яка амортизується, по кожному об'єкту основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів визначається як первісна (переоцінена) з урахуванням капіталізованих витрат на модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію тощо, а також суми накопиченої амортизації за даними бухгалтерського обліку станом на 01.04.2011 р. При цьому до переоціненої вартості основних засобів не включається сума дооцінки основних засобів, що проведена після 01.01.2010 р. Ураховуючи вище наведену норму, може статися, що загальна вартість усіх

груп основних засобів за даними бухгалтерського обліку виявиться меншою, ніж загальна вартість усіх груп основних засобів за даними податкового обліку на 01.04.2011 р., то в такому випадку тимчасова податкова різниця, яка виникає в результаті такого порівняння, амортизується у податковому обліку як окремий об'єкт протягом трьох років за допомогою прямолінійного методу.

Слід зауважити, що амортизуються витрати на проведення ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних засобів тільки в тому випадку, якщо вони перевищують 10 відсотків сукупності балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації на початок звітнього року. При визначенні амортизації за вимогами П(С)БО таких обмежень не існує і це призводить до появи податкових різниць. Важливим моментом при нарахуванні амортизації є те, що амортизація нараховується протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс) і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації (п.2.3 П(С)БО 7). У ПКУ також визнана ця норма, але підкреслюється, що строк корисного використання об'єкта основних засобів не може бути меншим мінімально допустимого строку, встановленого для кожної податкової групи основних засобів в п.145.1 ст.145 ПКУ. В кодексі зазначено, що строк корисного використання об'єкта встановлюється наказом по підприємству і при визначенні такого строку ураховується потужність або продуктивність об'єкта, фізичний та моральний знос. Строк корисного використання об'єкта основних засобів переглядається в разі зміни очікуваних економічних вигод від його корисного використання, але він не може бути меншим ніж визначено п.145.1 ст.145 Кодексу. Амортизація об'єкта нараховується виходячи з нового строку експлуатації починаючи з місяця наступного за місяцем зміни строку корисного використання (крім виробничого методу нарахування амортизації). На мою думку позитивним в податковій політиці щодо амортизації необоротних активів є те, що встановлено мінімальний строк корисного

використання груп об'єктів. Такий підхід доцільно застосовувати і при нарахуванні бухгалтерської амортизації.

Важливо підкреслити, що і в бухгалтерському і в податковому обліку амортизації не підлягають об'єкти основних засобів, що перебувають на реконструкції, модернізації, консервації [4].

Амортизація виконує такі основні функції:

- 1) відшкодування;
- 2) оціночну;
- 3) фіскальну;
- 4) розподільну;
- 5) регулюючу.

В ринкових умовах дедалі більше втрачає ознак відтворення традиційне трактування функції амортизації. Її місце починає займати функція відшкодування – повернення власникові раніше зазнаних витрат на придбання (створення) необоротних активів.

Амортизаційні відрахування, будучи перенесеними на готовий продукт, є тією частиною відшкодування раніше авансованого на придбання основних засобів капіталу, яка перейшла з категорії необоротних активів у категорію оборотних засобів підприємства.

Важливим моментом при нарахуванні амортизації є те, що амортизація нараховується протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом (при зарахування на баланс) і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації (п.2.3 П(С)БО 7) [16].

1.2 Дослідження закономірностей амортизації основних засобів

Проблема фізичного зношення та морального старіння основних засобів усіх галузях народного господарства є найбільш актуальною для економіки України.

У науковому суспільстві існує думка про повне вичерпання ресурсу основного капіталу, що може мати дуже негативні наслідки у майбутньому.

Дослідження закономірностей зношування основних засобів промислових підприємств повинно базуватися на вивченні трендів основних показників, що характеризують їх техніко-експлуатаційні властивості, протягом періоду функціонування цих засобів праці.

Поняття зношування основних засобів (ОЗ) підприємства можна трактувати за трьома підходами до його тлумачення, кожне з яких є ширшим, ніж попереднє, а саме:

- зношування ОЗ як процес погіршення їх техніко-економічних характеристик порівняно із попереднім моментом часу (таке визначення охоплює переважно лише фізичне зношення ОЗ);
- зношування ОЗ як процес погіршення їх техніко-економічних характеристик порівняно з попереднім моментом часу та (або) зниження цих характеристик порівняно із найбільш прогресивними видами аналогічних ОЗ (таке визначення охоплює як фізичне зношення, так і моральне старіння ОЗ);
- зношування ОЗ як процес зменшення ринкової (справедливої) їх ціни порівняно із попереднім моментом часу (таке визначення є найбільш узагальненим).

Слід зазначити, що всі чинники, що зумовлюють зношування основних засобів протягом періоду їх експлуатації, можна умовно поділити на такі групи:

- чинники, що зумовлюють тенденцію до зниження цін на продукцію;
- чинники, що зумовлюють тенденцію до збільшення собівартості продукції;
- чинники, що зумовлюють тенденцію до зменшення обсягів виробництва продукції у натуральних одиницях виміру за роками (або іншими періодами) терміну експлуатації ОЗ;
- чинники, що зумовлюють обмеженість терміну експлуатації ОЗ;
- чинники, що зумовлюють тенденцію до збільшення ставки дисконту для даного виду ОЗ протягом періоду їх експлуатації;

- чинники, що зумовлюють погіршення умов оподаткування господарської діяльності, що здійснюється з використанням даних ОЗ;
- інші чинники [6]

Оцінювання технічного стану ОЗ є необхідною передумовою розроблення комплексу організаційно-технічних заходів щодо оновлення основних засобів промислових підприємств. Методи оцінювання рівня зносу ОЗ, які спираються на дані бухгалтерського та податкового обліку, не враховують зміни техніко-економічних показників експлуатації основних виробничих фондів протягом періоду їх корисної роботи. За таких умов неможливо оцінити ринкову величину зношення основних засобів підприємств.

При цьому треба зазначити, що бухгалтерський, а тим більше податковий облік, не можуть у принципі надати абсолютно точну оцінку величини залишкової вартості. Це зумовлено тим, що така оцінка повинна базуватися на прогнозах і, отже, не вірогідних даних про величину чистого грошового потоку протягом терміну експлуатації засобів праці. Однак, бухгалтерський та податковий облік не можуть оперувати із такими не детермінованими величинами.

Необхідним є питання щодо вдосконалення системи управлінського обліку на підприємствах, зокрема облік фізичних обсягів виробництва продукції за окремими елементами активної частини основних фондів [19].

2.МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

2.1 Загальна характеристика та огляд діяльності ТОВ «Брік-Мануфактура»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Брік-Мануфактура», надалі «Товариство», створено відповідно до чинного законодавства України фізичними особами (або особою), в подальшому «Учасниками», для здійснення підприємницької діяльності з метою одержання прибутку.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Брік-Мануфактура», було засноване громадянином України у 2007 році.

Місце знаходження Фірми: 42442, Україна, Сумська обл. Краснопільський район, м. Великий Бобрик, вул. Тріумфальна, буд. 11.

Товариство діє відповідно Господарського, Цивільного Кодексів України та Статуту.

Товариство є власником майна, переданого йому юридичними та фізичними особами, продукції, виробленої Фірмою внаслідок господарської діяльності, одержаних доходів, а також іншого майна.

Джерелами формування майна фірми є: майно, грошові кошти, інтелектуальна власність, майнові та немайнові права, внесені до Статутного фонду; доходи, одержані від реалізації продукції, а також від інших видів господарської діяльності, надходження від роздержавлення та приватизації, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України.

Для здійснення підприємницької діяльності Товариство залучає і використовує матеріально-технічні, фінансові, інтелектуальні, трудові та інші види ресурсів, використання яких не заборонено чинним законодавством.

Розмір Статутного фонду Фірми становить 174400 (Сто сімдесят чотири тисячі чотириста) гривень.

Основними видами діяльності ТОВ «Брік-Мануфактура» є: виробництво цегли, оптова торгівля будівельними матеріалами, діяльність автомобільного

вантажного транспорту, роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту.

Основними постачальниками Товариства з обмеженою відповідальністю «Брік-Мануфактура» є: ВАТ «Хайдельберг Цемент» (м. Кривий Ріг), ТОВ «Євроцемент-груп» (м. Балаклея), ТОВ «Компанія Діром» (м. Харків).

Основними покупцями «Фірми» є будівельні організації міста й області, приватні підприємства, школи, університети, сільськогосподарські підприємства міста й області, а також приватні забудовники.

Основними покупцями Товариства з обмеженою відповідальністю «Брік-Мануфактура» є: ТОВ «Номак-Інвест», ТОВ «Нотехс», ТОВ «Добробут», ТОВ «Сумстрой СМУ-2», приватна школа-гімназія «Золота Рибка» (м. Суми);

У складі підприємства працює 24 особи. Трудові та соціально-економічні відносини між трудовим колективом та власником врегульовано колективним договором, який діє на підставі Статті 3 КЗпП України.

Підприємство має у своєму складі бухгалтерський відділ, торговельний відділ, господарський відділ і адміністративний апарат в особі директора ТОВ «Брік-Мануфактура».

2.2 Аналіз показників використання основних засобів ТОВ «Брік-Мануфактура»

Проблема ефективного використання основних засобів і виробничих потужностей підприємств посідає чільне місце у дослідженнях таких українських економістів як М. Герасимчук, І. Лукінов, Б. Кваснюк, М. Чумаченко, А. Чухно, А. Золотарьов, В. Клочко, Г. Одинцова, П. Орлов, М. Хохлов, І. Волик, І. Швець та ін. [15].

У процесі аналізу основних засобів підприємству необхідно вирішувати наступні завдання:

- виявити забезпеченість підприємства і його структурних підрозділів основними коштами, тобто встановити відповідність величини, складу й технічного рівня основних коштів виробничій програмі підприємства;

- визначити рівень використання основних коштів по узагальнюючих і приватних показниках, установити причини їхньої зміни й фактори впливу;
- розрахувати вплив використання основних коштів на обсяг виробництва продукції;
- виявити резерви підвищення ефективності використання основних коштів.

Для аналізу основних коштів використовуються наступні джерела інформації: план технічного розвитку підприємства, Форма №1 «Баланс підприємства», Форма №4 «Звіт про власний капітал», Форма № 1-П «Звіт промислового підприємства про продукцію», Форма № 11-ОФ «Звіт про наявність і рух основних коштів, амортизації (зношування)».

Чинна система показників ефективності відтворення основних фондів в Україні потребує вдосконалення щодо методики обчислення деяких з них та повноти охоплення окремих сторін відтворення засобів праці. [25]. Особливо актуальним є вирішення проблеми підвищення ефективності використання основних засобів для будівельної галузі, одним із яскравих представників якої в Сумському регіоні є ТОВ «Брік-Мануфактура» ТОВ «Брік-Мануфактура» володіє значним об'ємом основних фондів, що зумовлено специфікою діяльності. Основні фонди підприємства становлять: бетономішалки, венткамера, вібропреси, піч, приміщення пресові, приміщення службові, оргтехніка.

Таблиця 2.1- характеристика стану основних фондів ТОВ «Брік-Мануфактура»

	2008 р., тис. грн.		2009 р., тис. грн.		2010 р., тис. грн.	
	Початок звітного періоду	Кінець звітного періоду	Початок звітного періоду	Кінець звітного періоду	Початок звітного періоду	Кінець звітного періоду
Залишкова вартість, тис грн.	926,6	1267,4	1606,3	1551,3	2099,2	1940,1
Первісна вартість, тис грн.	1182,3	1547,7	1998,2	2014,5	2716,1	2671,0
Знос, тис грн.	255,7	280,3	391,9	463,2	616,9	730,9

Показник наявності основних виробничих фондів:на балансі підприємства знаходиться основних засобів на суму (на кінець періоду):у 2008 році: 1267,4 тис. грн., у 2009 році: 1551,3 тис. грн., у 2010 році: 1940,1 тис. грн.

Абсолютний приріст залишкової вартості у 2010 році, порівняно з даними 2007 року становить 34,67%; абсолютний приріст залишкової вартості у 2010 році порівняно з даними 2009 року становить 20,04%.

Найбільш узагальнюючим показником ефективності використання основних виробничих фондів є виробництво товарної продукції у розрахунку на 1 грн. їх середньорічної вартості, тобто фондвіддача [17].

Фондовіддача розраховується за наступною формулою:

$$\Phi_e = \frac{B_n}{\Phi_k}, \quad (2.1)$$

де Φ_k - балансова вартість основних виробничих засобів;

B_n - вартість виробленої продукції.

Розрахуємо показник фондвіддачі для підприємства.

2008 рік:

$$\Phi_e = \frac{1267,4}{4935,3} = 0,26;$$

2009 рік:

$$\Phi_e = \frac{1551,3}{8278,2} = 0,19;$$

2010 рік:

$$\Phi_e = \frac{1940,1}{10544,7} = 0,18.$$

Фондовіддача 0,26 означає, що 0,26 грн. виготовленої продукції припадає на одну гривню вартості основних фондів.

Головна причина зниження фондвіддачі – неефективне використання ОФ (простої обладнання, недовикористання виробничих потужностей, низький коефіцієнт змінності, наявність невстановленого обладнання і тощо)

Фондомісткість - обернений до фондвіддачі показник, який характеризує вартість основних виробничих фондів, що припадає на одиницю вартості виробленої продукції [23].

Проаналізуємо показники фондомісткості:

$$\Phi_e = \frac{\Phi_k}{B_n}, \quad (2.2)$$

де Φ_k - балансова вартість основних виробничих засобів;

B_n - вартість виробленої продукції.

2008 рік:

$$\Phi_e = \frac{4935,3}{1267,4} = 3,89;$$

2009 рік:

$$\Phi_e = \frac{8278,2}{1551,3} = 5,34;$$

2010 рік:

$$\Phi_e = \frac{10544,7}{1940,1} = 5,44;$$

Зростання фондоємності продукції вказує на зниження ефективності використання основних коштів й є негативною тенденцією в діяльності підприємства [16]. Тобто, за сприятливих умов функціонування підприємства, показники фондомісткості повинні мати тенденцію до зменшення. Розраховані значення показників фондомісткості збільшуються, що свідчить про погіршення стану підприємства [15].

Фондоозброєність праці визначають як відношення середньорічної вартості основних виробничих фондів (за первісною оцінкою) до числа робітників у найбільшій зміні [27].

Показник фондоозброєності відображає величину основних засобів, що припадає на одного працівника.

$$\Phi_o = \frac{\Phi_k}{П}, \quad (2.3)$$

де Φ_k - балансова вартість основних виробничих засобів;

$П$ - середньоспискова кількість працівників.

Середньоспискова чисельність працівників ТОВ «Брік-Мануфактура» у 2008 році становила 28 осіб, у 2009 році середньоспискова кількість працівників ТОВ «Брік-Мануфактура» становила 32 особи, у 2010 році – 29 осіб.

Розрахуємо показники фондоозброєності:

2008 рік:

$$\Phi_o = \frac{9933,9}{28} = 354,78$$

2009 рік:

$$\Phi_o = \frac{8278,2}{32} = 258,69$$

2010 рік:

$$\Phi_o = \frac{6283,7}{29} = 216,6$$

При дослідженні динаміки показників фондоозброєності, можна зробити висновок про позитивні тенденції змін.

Частка основних засобів в активах:

$$K_e = \frac{\Phi_z}{M}, \quad (2.4)$$

де Φ_z - залишкова вартість основних виробничих засобів;

M - вартість майна підприємства.

Даний показник відображає питому вагу залишкової вартості основних фондів у загальній вартості майна підприємства [28]. Це співвідношення (коефіцієнт) має бути не меншим 0,5.

Розрахуємо частку основних засобів у активах підприємства:

2008 рік:	2009 рік:	2010 рік:
$K_6 = \frac{1267,4}{4869,8} = 0,26;$	$K_6 = \frac{1551,3}{6533,8} = 0,24;$	$K_6 = \frac{1940,1}{6539,7} = 0,3.$

Показник частки основних фондів у активах підприємства є досить стабільним, що вказує на позитивні тенденції розвитку підприємства.

Коефіцієнт зносу характеризує частину вартості основних фондів, яка була списана на витрати виробництва попередніх періодів [18].

$$K_3 = \frac{Z_o}{B_n}, \quad (2.5)$$

Z_o - сума зносу основних виробничих засобів;

B_n – первісна вартість основних фондів.

2008 рік:	2009 рік:	2010 рік:
$K_3 = \frac{280,3}{1547,7} = 0,18;$	$K_3 = \frac{463,2}{2014,5} = 0,23;$	$K_3 = \frac{730,9}{2671,0} = 0,27.$

Даний коефіцієнт свідчить про те, що основні засоби у 2008 році вже зносилися на 18%, тобто вони вже перенесли 18% своєї вартості на новостворену продукцію; у 2009 році показник становить 23%, у 2010 році – 27%.

За даними розрахунку, основні засоби повинні знаходитись ще в стані використання своєї повної потужності. Коефіцієнт придатності основних виробничих фондів розраховується за формулою:

$$K_n = 1 - K_3, \quad (2.6)$$

де K_3 - коефіцієнт зносу основних виробничих засобів.

2008 рік:

$$K_n = 1 - 0,18 = 0,82;$$

2009 рік:

$$K_n = 1 - 0,23 = 0,77;$$

2010 рік:

$$K_n = 1 - 0,27 = 0,73.$$

Коефіцієнт придатності основних виробничих фондів має прямий зв'язок із коефіцієнтом зносу основних засобів [21]. Значення отриманих показників свідчить про зменшення частини придатних основних засобів на підприємстві.

Для визначення якісного складу підприємства слід розраховувати коефіцієнти оновлення та вибуття. Коефіцієнт оновлення основних засобів характеризує інтенсивність введення в дію нових основних засобів. Він показує частку введених основних засобів за визначений період у загальній вартості засобів на кінець звітного періоду [26].

$$K_o = \frac{\Phi_v}{\Phi_k}, \quad (2.7)$$

де Φ_v - вартість введених основних засобів у звітному періоді;

Φ_k - балансова вартість основних виробничих засобів;

2008 рік:

$$K_o = \frac{365,4}{1547,7} = 0,24;$$

2009 рік:

$$K_o = \frac{16,3}{2014,5} = 0,008$$

2010 рік:

$$K_o = \frac{-45,1}{2671,0} = 0,017.$$

Результати свідчать, що на баланс підприємства надійшли основні засоби, що складають 24% та 0,8% у 2008 та 2009 рр. відповідно.

У 2010 році можна говорити про визначення коефіцієнта вибуття, оскільки має місце зменшення первісної вартості за даний період.

Відносним показником ефективності використання основних засобів є рентабельність. Цей показник визначає величину прибутку, який приходить на 1 гривню фондів і розраховується як відношення суми прибутку до вартості основних виробничих фондів [30].

$$P = \frac{\Pi}{\Phi_k} \times 100\%, \quad (2.8)$$

де Π - загальний прибуток підприємства;

Φ_k - балансова вартість основних виробничих засобів.

2008 рік:

$$K_3 = \frac{80,6}{1267,4} \times 100\% = 6,36\%$$

2009 рік:

$$K_3 = \frac{38,9}{1551,3} \times 100\% = 2,5\%$$

2010 рік:

$$K_3 = \frac{144}{1940,1} \times 100\% = 7,42\%$$

Наведені розрахунки свідчать про те, що тенденцію зміни значення показника рентабельності основних виробничих засобів дослідити досить проблематично. Отримані дані значним чином залежать від стану ринку, наявності кризових явищ в економіці, що має значний вплив на формування прибутку підприємства[2].

3 РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ СТАНДАРТІВ В АМОРТИЗАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦТОВ «БРІК-МАНУФАКТУРА»

3.1 Аналіз переваг та недоліків амортизаційної політики підприємства відповідно до Податкового Кодексу

Загальна ідеологія визначення податку на прибуток досить сильно змінилась. Це не могло не позначитися на обліку основних засобів. Перш за все, необхідно зрозуміти наступне. На відміну від Закону про прибуток, Податковий кодекс України не має в алгоритмі визначення об'єкта оподаткування такого виокремленого елемента як амортизація.

Згідно Закону про прибуток податок на прибуток розраховуємо за формулою:

Рисунок 3.1 Розрахунок податку на прибуток згідно Закону України «про оподаткування прибутку підприємств»

Згідно нового Податкового кодексу України:

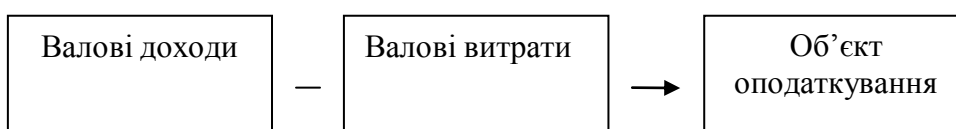

Рисунок 3.2 Розрахунок податку на прибуток згідно Податкового кодексу України

Згідно Податкового кодексу України амортизація, як і раніше, зменшує об'єкт оподаткування, але не окремо, а у складі витрат. Також виникає таке поняття як собівартість (саме податкова собівартість, яка значно відрізняється від бухгалтерської). Сума амортизації буде у складі:

- собівартості виготовлених та реалізованих товарів (виконаних робіт, наданих послуг);
- інших витрат.

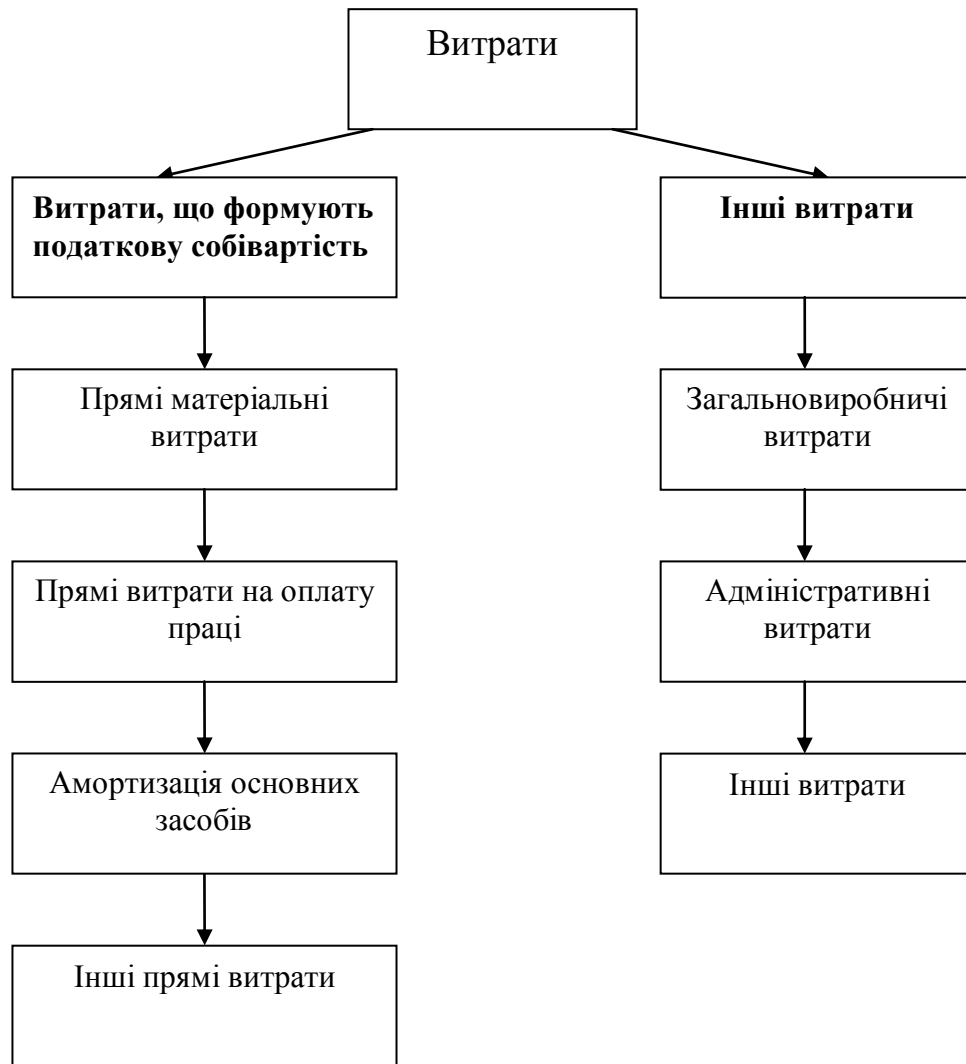

Рисунок 3.3. Склад витрат підприємства

Саме тому амортизація виробничих основних засобів та необоротних активів, що безпосередньо пов'язані з виробництвом товарів (виконанням робіт, наданням послуг), прямо у періоді її нарахування не зменшує податкове зобов'язання. Спочатку її включають до податкової собівартості товарів (робіт, послуг) і лише після їх продажу амортизація у складі такої собівартості зменшує оподатковуваний прибуток. Для виробничих підприємств це є негативним моментом, оскільки він неминуче означає віддалення у часі (на більший або менший період в залежності від тривалості виробничо-реалізаційного періоду) моменту участі амортизації у розрахунку податку на прибуток. Для інших підприємств (перш за все, торговельних) методологічні новації набуватимуть меншого значення, оскільки інші витрати відразу (по

факту здійснення) відносять на зменшення об'єкту оподаткування (п.138.5 ПКУ) [8].

Факт включення амортизації у витрати (незалежно від їхнього виду) має ще один неприємний наслідок. Якщо основні засоби або нематеріальні активи після 10.04.11 р. придбано у фізичних осіб-платників єдиного податку, то у податкових цілях вартість цих об'єктів не буде амортизуватися, оскільки в цьому випадку вона потрапляє через амортизацію у склад витрат, на що введено пряму заборону пп. 139.1.12 ПКУ. Дане нововведення стосується будь-яких витрат, що включаються в первісну вартість основних засобів (наприклад, витрати на транспортування, монтаж, налагодження), а також витрат на поліпшення об'єктів основних засобів (незалежно від того, попадають ці витрати в ремонтний ліміт чи ні, в тому числі витрат на придбання матеріалів для ремонту). Якщо постачальник (підрядник) – фізична особа, який є платником єдиного податку, вони також не можуть амортизуватися (включатися у витрати) у податковому обліку[9].

ПКУ, як і Закон про прибуток, встановлює два основних критерії для визнання матеріально об'єкта в якості основних засобів (раніше – основних фондів). Це строк корисного використання (експлуатації) та вартість (пп. 14.1.138 ПКУ). Строк корисного використання залишився незмінним – більше 1 року з дати введення в експлуатацію (або операційного циклу, якщо він становить більше року).

Вартісний критерій змінився з 1000 грн. на 2500 грн. Однак у 2011 році діє старий критерій – 1000 грн. (п.14 підрозділу 4 р. ХХ ПКУ). На практиці виникатимуть труднощі з амортизацією самостійно створених об'єктів нематеріальних активів. По-перше, такі витрати у п.144.1 ПКУ не вказані. По-друге, якщо раніше у самому визначенні амортизації (пп. 8.1.1 Закону про прибуток) йшла мова про поступове віднесення на зменшення скоригованого прибутку на придбання, виготовлення або поліпшення, то сучасне роз'яснення амортизації такі акценти не розставляє (пп.14.1.3 ПКУ)[10].

Важливо згадати ще той факт, що з 01.04.11 амортизація – це частина витрат, а не окремий незалежний елемент у розрахунку об'єкта оподаткування. Амортизація буде нараховуватися згідно ст.144-146 ПКУ. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів, які безпосередньо пов'язані з виробництвом товарів (робіт, послуг), формує податкову собівартість готової продукції (робіт, послуг) [11].

Податковий кодекс України передбачає наступні методи амортизації:

1) Прямолінійний – найпростіший метод. Згідно цього метода сума амортизації розраховується шляхом знаходження відношення вартості, що амортизується та строку корисного використання об'єкта.

2) Зменшення залишкової вартості є вигідним у податковому сенсі методом. Річна сума амортизації являє собою добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) розраховується як різниця між одиницею та результатом кореню степеню кількості років корисного використання об'єкта з результату ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість.

3) Прискорене зменшення залишкової вартості. Згідно даного методу, річна сума амортизації – це добуток залишкової вартості об'єкта на початок року і первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації (її розраховують згідно строку корисного використання об'єкта), після чого результат подвоюється. Даний метод є найбільш актуальним, але він використовується лише для амортизації об'єктів основних засобів, що входять до групи 4 «машини та обладнання» та 5 «транспортні засоби».

4) Кумулятивний метод, згідно якого річна сума амортизації визначається як добуток вартості, що амортизується та кумулятивного коефіцієнта. Останній розраховують як відношення кількості років, які залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів та суми числа років його корисного використання.

5) Виробничий метод, згідно якого сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного об'єм продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Останню визначають шляхом ділення вартості, що амортизується на загальний об'єм продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити виконати) з використанням об'єкта основних засобів [24].

Слід зазначити, що амортизацію об'єктів груп 9,12,14,15 можна нараховувати лише з використанням прямолінійного та виробничого методів.

У випадку, якщо підприємство вирішить змінити метод нарахування амортизації, то цей процес являє собою зміну облікової ставки, а не облікової політики. Важливою частиною аналізу Податкового кодексу України є класифікація основних засобів. ПКУ збільшив кількість груп основних засобів та інших необоротних активів. Починаючи з 01.04.11 груп амортизації буде 16 (п. 145.1 ПКУ). У таблиці 3.2 приведені групи податкового обліку та мінімально допустимі строки (МДС) їх використання.

Таблиця 3.1 Групи податкового обліку згідно ПКУ

Групи податкового обліку	М ДС, р.
1	2
Група 1 – земельні ділянки	-
Група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, що не пов'язані з будівництвом	15
Група 3 – будівлі	20
споруди	15
передаточні пристрої	10
Група 4 – машини та обладнання	5
з них: ЕВМ, інші машини для автоматичної обробки інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на покупку яких признаються роялті, та/або програм, які признаються нематеріальними активами), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони та рації, вартість яких перевищує 2500 грн.	2
Група 5 – транспортні засоби	5
Група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
Група 7 - тварини	6

1	2
Група 8 – багатолітні насадження	10
Група 9 – інші основні засоби	12
Група 10 – бібліотечні фонди	-
Група 11 - МНМА	-
Група 12 – тимчасові (нетубільні) споруди	5
Група 13 – природні ресурси	-
Група 14 – інвентарна тара	6
Група 15 – предмети прокату	5
Група 16 – довгострокові біологічні активи	7

Цікавим є той факт, що мінімально допустимий строк корисного використання групи 7 (тварини) становить 6 років згідно Податкового кодексу України, в той час як мінімально допустимий строк групи 4 (машини та обладнання) становить лише 5 років [12].

Слід зазначити важливу деталь Податкового кодексу України стосовно строку корисного використання об'єкту основних засобів. Як відомо, для різних груп основних засобів Податковий кодекс України встановив свій мінімально допустимий строк корисного використання. Він необхідний для правильної амортизації. Строк корисного використання встановлюється наказом по підприємству при визнанні об'єкту активом (пп. 145.1.2 ПКУ) [13].

Звичайно, що ці загальні правила стосовно мінімально допустимих строків повинні бути застосовані до вже використовуваних на 01.04.11 р. об'єктам [12]. Ця особливість зазначена в абз. 6 п. 6 підрозділу 4 р. XX ПКУ: строк корисного використання для нарахування амортизації з 01.04.11 р. визначається платником податку самостійно з урахуванням дати вводу їх в експлуатацію, але не менше мінімально допустимих строків корисного використання, закріплених в п. 145.1 ПКУ [11].

Тому, підприємству необхідно зафіксувати строк корисного використання об'єкту з урахуванням визначеного мінімально допустимого строку (а також групу, до якої він відноситься та метод амортизації, що застосовується) [12].

Основним джерелом відтворення основних засобів є амортизаційні відрахування. Тому є необхідність удосконалення системи амортизації, яка б у

рамках загальнодержавного регламенту дала змогу кожному підприємству обирати найсприятливіші режими відновлення основних фондів[29].

3.2 Розрахунок амортизаційних відрахувань ТОВ «Брік-Мануфактура» за новими стандартами

У зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України змінилися методика включення амортизаційних відрахувань до складу витрат. До 01.04.11 р. підприємство мало змогу попередньо розраховувати знос основних засобів за звітній період. Після прийняття ПКУ амортизаційні відрахування не зменшують об'єкт оподаткування прямо у періоді нарахування, а можуть бути сильно розтягнуті в часі. Таким чином, підприємство не може планувати даний показник, оскільки не може точно спрогнозувати об'єми продаж.

Після 01.04.11 р. правило першої події в оподаткуванні прибутку підприємств не діє, тому і амортизація не є самостійним елементом зменшення об'єкту оподаткування, а входить до складу податкової собівартості виробленої продукції. У даному аспекті ми можемо сказати, що амортизація може не потрапити в податкову собівартість з причини нереалізації продукції. В умовах економічної кризи і високої собівартості продукції вітчизняного виробництва підприємству важко спрогнозувати реалізацію виробленої продукції, а з тим і амортизацію. Крім того, підприємству необхідно розділити амортизацію, котра пов'язана з виробничим циклом, тобто та, яка потрапить до податкової собівартості. Цю частину амортизації підприємство включає у витрати (відповідно у зменшення об'єкту оподаткування) тільки після реалізації виробленої продукції. Частина амортизації, яка пов'язана із загальновиробничими та адміністративним витратами, включається у склад інший витрат і зменшує об'єкт оподаткування в момент виникнення таких витрат. Таким чином, для виробничого підприємства (особливо з тривалим виробничим циклом) суттєво віддаляється участь амортизації у розрахунку об'єкта оподаткування і, відповідно, податку на прибуток. З цієї причини підприємство не в змозі своєчасно направляти кошти на відтворення та

модернізацію основних засобів. Розглянемо нараховання та включення амортизаційних відрахувань та їх вплив на формування об'єкту оподаткування в 2010 році.

За перший квартал 2010 року було нараховано 114800 грн. зносу ОФ.

За другий квартал 2010 року було нараховано 115355 грн. зносу ОФ.

За третій квартал 2010 року було нараховано 119900 грн. зносу ОФ.

За четвертий квартал 2010 року було нараховано 113145 грн. зносу ОФ.

Відповідно за кожний квартал 2010 року на ці суми було зменшено об'єкт оподаткування. Припустимо, що наше підприємство має ті ж амортизаційні відрахування, що і в 2010 році. Оскільки ТОВ «Брік-Мануфактура» має сезонний характер виробництва і, відповідно, реалізації, тому спрогнозуємо об'єми реалізації цегли з 01.04.11 р.

У другому кварталі продано 60% виробленої продукції, у третьому кварталі – 85%, в четвертому – 110%

Амортизаційні відрахування за другий квартал – 115535 грн., третій квартал – 119900, четвертий квартал – 113145 грн.

Припустимо, що 30% від загальних амортизаційних відрахувань за квартал потраплять до складу «інших витрат».

Сума зносу, яка потрапить до складу витрат у складі «інших витрат» за другий квартал: $115535 \text{ грн.} * 30\% = 34660 \text{ (грн.)}$

Амортизаційні відрахування, які потрапляють в податкову собівартість (60% реалізованої продукції): $(115535 - 34660) * 60\% = 48525 \text{ (грн.)}$

Амортизаційні відрахування, які потрапляють до складу витрат у другому кварталі: $34660 + 48525 = 83185 \text{ (грн.)}$

Сума, яка збільшує об'єкт оподаткування за другий квартал:

$115355 - 83185 = 32170 \text{ (грн.)}$

Збільшення податку на прибуток у другому кварталі:

$32170 * 23\% = 7399 \text{ (грн.)}$

Тобто, у зв'язку з тим, що вироблена цегла у другому кварталі була реалізована на 60%, то амортизаційні відрахування, не включені до складу

витрат в повному обсязі. Таким чином, специфіка включення амортизаційних відрахувань до складу витрат згідно ПКУ призвела до збільшення об'єкту оподаткування прибутку на суму 7399 грн. порівняно з аналогічними даними зносу, нарахованими до 01.04.11. Але підприємство має змогу реалізувати цеглу в третьому та четвертому кварталах 2011 р. в повному обсязі. Витрати, які не були включені у другому кварталі будуть компенсовані в складі податкової собівартості реалізованих товарів у майбутньому періоді.

3.3 Рекомендації щодо покращення використання основних засобів на підприємстві

Процес виробництва чи надання послуг може здійснюватися лише за допомогою певних машин, обладнання, устаткування, які розташовуються у спеціальних приміщеннях. Тому матеріальною основою виробничого процесу підприємства є насамперед засоби праці, що характеризують технічний і економічний рівень розвитку суспільства та являють собою необхідний елемент виробництва, обігу й надання послуг. На підприємствах сукупність засобів праці набуває економічної форми основних засобів [3].

Задля покращення ситуації в цій сфері необхідно, по-перше, вдосконалити нормативно-правову базу, яка регламентує фіскальну та економічну системи амортизації, та привести оцінку основних засобів у відповідність до їх реальної вартості [31]. Ця проблема є найбільш актуальною з появою Податкового кодексу України. По-друге, суб'єкт господарювання повинен формувати амортизаційний фонд, в якому акумулюються кошти (амортизаційні відрахування) на просте та розширене відтворення основних засобів. По-третє, повинні бути створені умови для нагромадження додаткових інвестиційних ресурсів за рахунок податкових пільг [32].

Для більш повного використання на практиці резервів збільшення виробництва підприємства необхідно активізувати можливості бухгалтерського обліку основних засобів, який повинен забезпечити:

- контроль за збереженням основних засобів і раціональним їх використанням;

- правильне документальне оформлення і своєчасне відображення відповідно в реєстрах надходження основних засобів, їх внутрішньогосподарського переміщення, вибуття, безкоштовної передачі, реалізації або ліквідації, передачі міжгосподарським підприємствам у порядку пайових внесків;

- своєчасне і точне обчислення і відображення зносу основних засобів;

- точне визначення результатів від ліквідації основних засобів, а також втрат від списання не повністю амортизованих об'єктів;

- точний розрахунок і забезпечення даних про середньорічну вартість виробничих основних засобів, необхідних для обчислення окремих економічних показників;

- дієвий контроль витрат по підтриманню основних засобів у роботоздатному стані ” [22].

Переваги внутрішнього контролю на підприємстві виражаються в наступному:

1. Контроль дотримання встановлених обліковою політикою елементів стосовно необоротних активів передбачає оцінку їх доцільності та повноту використання в обліковому процесі.

2. Аналіз стану та структури необоротних активів підприємства передбачає оцінку динаміки їх загального обсягу і складу, ступеню їх придатності, інтенсивності оновлення і ефективності використання. Аналіз здійснюється з метою виявлення можливих резервів підвищення потенціалу ефективності використання необоротних активів в перспективі. Поліпшення використання основних фондів може бути забезпечене двома шляхами: інтенсивним та екстенсивним.

3. Аналіз джерел формування необоротних активів проводиться з метою визначення їх цільової структури, яка задовольняє підприємство за умов певного компромісу за різних критеріїв оптимізації. Якщо сформований обсяг

фінансування із різних джерел відповідає цільовій структурі, то підприємство може переходити до безпосереднього залучення таких джерел до інвестиційного процесу, наслідком якого стане збільшення активів.

4. Контроль за доцільністю утримання об'єктів необоротних активів підприємства проводиться з метою виявлення «зайвих» активів, які не використовуються протягом операційного циклу для прийняття рішення щодо їх списання, перепродажу або консервації.

5. Контроль за цільовим використанням необоротних активів підприємства проводиться з метою підвищення ефективності використання наявних об'єктів необоротних активів.

6. Контроль потреб в прирості основних засобів для визначення цієї потреби.

7. Аналіз ефективності використання основних засобів полягає в розробці системи заходів, спрямованих на підвищення коефіцієнтів рентабельності і виробничої віддачі необоротних активів [33].

На основі контрольної інформації визначаються резерви ефективного використання необоротних активів – зниження потреб в них за рахунок підвищення коефіцієнтів їхнього використання в часі і по потужності, оскільки між цими двома показниками існує зворотна залежність. Критеріями ефективності використання необоротних активів є: рентабельність та фондівіддача.

Великим резервом збільшення продуктивної роботи виробничого устаткування є максимально можливе скорочення його простоїв. Вирішальне значення для підвищення рівня інтенсивного використання основних фондів має своєчасна заміна та модернізація фізично спрацьованого й технічно застарілого устаткування

До важливих факторів, що зумовлюють зростання продуктивності устаткування за одиницю часу, належать також запровадження нових технологій та інтенсифікація виробничих процесів.

ВИСНОВКИ

Планування, облік і наукове дослідження основних засобів підприємств промисловості України може бути організовано лише на основі правильно сформованої структури та науково-обґрунтованої їх класифікації у відповідності з видами, призначенням, використанням і територіальним розміщенням.

У даній науковій роботі було розглянуто поняття основних засобів, визначено їх основні характеристики, функції та приведено основні методи нарахування амортизації на підприємстві.

У роботі було розглянуто стан основних засобів ТОВ «Брік-Мануфактура» та визначено показники ефективності їх використання. Особливістю даного дослідження є проведення детального аналізу змін Податкового законодавства у сфері нарахування амортизаційних відрахувань та наслідків для підприємств, спричинених цими змінами. У процесі дослідження було виявлено, що введення нових стандартів обліку, спричинених Податковим Кодексом України негативно впливає на ефективність господарювання підприємства.

Для більш ефективного функціонування підприємства необхідно активізувати можливості бухгалтерського обліку основних засобів, який повинен забезпечити:

- контроль за збереженням основних засобів і раціональним їх використанням;
- правильне документальне оформлення і своєчасне відображення їх внутрішньогосподарського переміщення, вибуття, безкоштовної передачі, реалізації або ліквідації, та ін.;
- своєчасне і точне обчислення і відображення зносу основних засобів;
- дієвий контроль витрат по підтриманню основних засобів у роботоздатному стані.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. - К.: КНЕУ, 2002. — 624 с.
2. Андреев В. А. Интенсификация общественного производства в свете институциональной теории / В. А. Андреев, К. В. Павлов // Общество и экономика. — 2006. — № 6. — С. 152– 162.
3. Белік В.Д. Внутрішній контроль: проблеми трактування в науковій літературі / Белік В.Д. // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2009. – № 4(50). – с. 12-14.
4. Бондар М.І., Бабіч В.В. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування//
5. Бондарчук В.В. Засоби виробництва: економічні поняття та їх місце в бухгалтерському обліку // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2010. - № 3(53)- с.35-36.
6. Винокурова Л.Е., Васильчук М.В., Гаман М.В. Основи охорони праці/Основы охраны труда. – Киев: Виктория, 2001 – 344 с.
7. Вишнеський В. Про новий порядок амортизації основних фондів / Вишнеський В.// Економіка України. – 1998. – № 3. – С. 42–47.
8. «Все про бухгалтерський облік» Всеукраїнська професійна газета від №23 за 11.03.11
9. «Все про бухгалтерський облік» Всеукраїнська професійна газета від №28 за 25.03.11
10. «Все про бухгалтерський облік» Всеукраїнська професійна газета від №32 за 06.04.11
11. «Все про бухгалтерський облік» Всеукраїнська професійна газета від №38 за 22.04.11
12. «Все про бухгалтерський облік» Всеукраїнська професійна газета від №43 за 11.05.11

13. «Все про бухгалтерський облік» Всеукраїнська професійна газета від №1-3 за 03.01.11

14. Городянська Л.В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку і аналізу: Монографія./ Л.В. Городянська. – К.: КНЕУ, 2008. – 224 с.

15. Економічний аналіз: Навч. посібник/ М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – 2-ге вид., перероб., і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

16. Євтушенко С.М. Облік амортизаційного фонду / Євтушенко С.М. // АгроІнком. – 2004. – № 9 – 10. – С. 63–66.

17. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч.-метод., посібник для самостійного вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 263 с.

18. Керб Л. П. Основи охорони праці: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 215 с.

19. Колещук О.В. Дослідження закономірностей зношування основних засобів промислових підприємств// Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.2- с.224-226

20. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) 2004 [Текст] : У 2 ч. – К. : ФПБАУ, 2004. – С. 941-965.

21. Мних Є. В. Економічний аналіз: Підручник. — 2-е вид., перер. і доп. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 472 с.

22. Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.

23. Олійник О.В. Економічний аналіз. Підручник для ВНЗ.- К: Знання, 2007. -604 с.

24. Податковий кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010№ 2755-VI.

25. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: навчальний посібник.— К.: КНЕУ, 2005. — 528 с.

26. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник. — Тернопіль: Економічна думка, 2001. — 454 с.

27. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник. — 2-е вид., випр. і доп. — К.: Знання, 2005. — 662 с.
28. Серединська В. М., Загородив О. М., Федорович Р. В. Теорія економічного аналізу: Підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. — 123 с.
29. Скворцов І.Б., Загорська Т.В., Скворцов Д.І. Регулювання впливу значень амортизаційних відрахувань на величину прибутковості машинобудівних підприємств // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2007. — №606. — С. 216–220.
30. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз: Практикум. Навчальний посібник. - Львів: "НовийСвіт - 2000", 2006. - 280 с.
31. Фірсова С.М. Особливості внутрішнього контролю використання необоротних активів підприємства / С.М. Фірсова, О.В. Гарасюта // Науковий вісник НЛТУ України, 2006. — вип. 16.6. — с. 184-187.
32. Чорна М.В. Особливості здійснення політики фінансування необоротних активів / М.В. Чорна, С.О. Зубков // ВІСНИК ДонДУЕТ — 2005. — № 3 (27). — с. 145-153.
33. Яценко В.М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. — 2009. — № 22. — с. 3-7

ДОДАТКИ